

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-02-14
Besvaras senast
2025-02-26 kl. 12.00

Till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:796 Juktans pumpkraftverk

Behovet av energilagring är stort och växer snabbt i takt med att andelen väderberoende elproduktion ökar.

Globalt bygger 94 procent av alla befintliga energilager på pumpvattenkraft, en teknik som knappast alls finns i Sverige men som teknik är väl etablerad sedan cirka 100 år.

För att pumpkraft ska fungera krävs vatten och en topografi med stora höjdskillnader. Ju högre fallhöjd, desto effektivare pumpkraftsanläggning. Pumpkraftverk medger storskalig energilagring med en verkningsgrad på 70–85 procent.

År 2020 påbörjades en förstudie om att återställa Juktans pumpkraftverk, som stängdes i mitten av 90-talet. Blaiksjön uppe på fjället, som fungerade som lager dit vatten från Juktan pumpades upp och sedan släpptes vidare förbi turbiner ned till Uman, kom senare att användas som lager för miljöfarlig anrikningssand från Blaikengruvan.

Det tillskott av fossilfri elenergi som Juktan kan tillföra, tillsammans med pumpkraftverkets förmåga att balansera utbud och efterfrågan på el, är viktigt inte bara för norra Sverige utan för hela det svenska elsystemet.

I planerna för en ombyggad vill nu Vattenfall flytta anrikningssanden. Totalt måste 150 000 till 200 000 kubikmeter anrikningssand flyttas.

Trots att vattenytan i sjön kommer att höjas och sänkas med upp till elva meter visar Vattenfalls beräkningar att anrikningssanden och dess miljögifter inte ska spridas.

Nu har Vattenfall har nekats prövning av sina ombyggnadsplaner för Juktans kraftstation av mark- och miljödomstolen i Umeå.

Ett skäl som anges är att det också är oklart om Vattenfall får flytta anrikningssanden eftersom det härrör från gruvverksamheten som Sveriges geologiska undersökning, SGU, har fått i uppdrag att miljömässigt återställa. Där ingår bland annat långsiktiga mätningar av miljöfarliga ämnen som läcker ut från Blaiksjön.

Min fråga till energi- och näringsminister Ebba Busch är därför:

Överväger regeringen att revidera uppdraget till SGU så att en samordning av det stora behovet av energilagring möjliggörs samtidigt som miljöskadliga ämnen inte läcker ut från Blaiksjön?

.....

Isak From (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch